

روش‌شناسی اولویت‌گذاری علم و فناوری در نقشه جامع علمی کشور: شاخص مرزشکنی

امیر ناظمی اشنی^{۱*}، علی شماعی^۲، روح‌اله قدیری^۳

خ شیخ بهایی، خ علیخانی، خ گلستان، ک سوم، پ ۳، (nazemi@atinegaar.com)

خ شیخ بهایی، خ علیخانی، خ گلستان، ک سوم، پ ۳، (shammaee@atinegaar.com)

خ شیخ بهایی، خ علیخانی، خ گلستان، ک سوم، پ ۳، (ghadiri@atinegaar.com)

چکیده

اولویت‌گذاری یکی از وظایف اصلی سیاست‌گذاران حوزه‌ی علم و فناوری است. داشتن چارچوبی برای سیاست‌گذاری، منطق و فلسفه‌ای برای هدایت سیاست‌ها و برنامه‌ها به‌دست می‌دهد. یک چارچوب مناسب برای سیاست‌گذاری می‌تواند برای ایجاد و انتقال درک مشترک درباره‌ی سیاست‌دهی به فعالیت‌ها و سازگاری فعالیت‌ها با هم، مفید واقع شود. در این چارچوب منسجم سیاست‌گذاری، داشتن یک چشم‌انداز گسترده از آینده و داشتن فهرستی از اولویت‌ها اجتناب‌ناپذیر است. مرزشکنی حوزه‌ی دانشی به همراه میزان پتانسیل ارزش‌آفرینی و خلق ثروت آن حوزه می‌تواند معیارهایی برای تعیین اولویت باشد. شناسایی حوزه‌های پیشروی جهانی به عنوان شاخصی برای اولویت‌گذاری مورد استفاده قرار گیرد. در این نوشتار شناسایی این حوزه‌ها و رتبه‌بندی آن‌ها انجام شده است.

واژه‌های کلیدی: اولویت‌گذاری، مرزشکنی، پژوهش‌های پیشرو، نقشه جامع علمی کشور

۱- مقدمه

برای اجرای سیاست تکنولوژی مناسب، کشورهای در حال توسعه به تقویت قابلیت‌های خاصی نیاز دارند. آن‌ها نیاز دارند که قابلیت‌های تشخیص اولویت‌های خود را تقویت کنند، مکانیزم‌های مناسبی برای تدوین و علمی کردن سیاست‌ها اتخاذ کنند و با ارزیابی عملکرد خود در سیاست‌گذاری و اجرای سیاست‌ها، اصلاحات لازم را انجام دهند. هرچند مقاصد و اهداف اصلی سیاست تکنولوژی کم و بیش یکی هستند، اما مکانیزم‌های تدوین سیاست تکنولوژی از کشوری به کشور دیگر تفاوت می‌کنند و شاخص‌ها و معیارهای تصمیم‌گیری در فرآیند سیاست‌گذاری نیز متناسب با ویژگی‌های بومی و ملی آن کشور متفاوت است. «نقشه‌ی جامع علم و فناوری کشور» به عنوان سند بالادستی در سیاست‌گذاری‌های علمی و فناورانه‌ی کشور نیازمند بهره‌گیری از مجموعه‌ای از معیارها و شاخص‌ها به منظور شناسایی اولویت‌های علمی و فناورانه بود. شاخص‌های

۱ و * - نویسنده مسئول: پژوهشگر شرکت اندیشگاه آتی‌نگار

۲ - پژوهشگر شرکت اندیشگاه آتی‌نگار

۳ - پژوهشگر شرکت اندیشگاه آتی‌نگار